

Čím byl projekt přínosný? – příklady dobré praxe

PROJEKT

F POINT Plus

Číslo projektu: CZ.03.02.01/00/22_099/0000745

je spolufinancován **Evropskou unií**.

Cílem projektu je sociálně začlenit osoby, zejména ženy a děti, z Ukrajiny, které pobývají v Kraji Vysočina z důvodu ozbrojeného konfliktu na území Ukrajiny, vyvolaného invazí vojsk Ruské federace, a dopomoci jim k aktivnímu uplatnění v české společnosti.

Projekt je financován z Operačního programu Zaměstnanost plus.

Spolufinancováno
Evropskou unií

Více projektů podpořených Evropskou unií na ► www.mapaprojektu.cz

Aktivita Seznamte se s češtinou

T (32 let) - Měla na začátku stres kvůli synovi, potřebovala se i s dětmi adaptovat. Syn měl v české škole ze začátku problémy s ostatními, postupem času se konflikt urovnal a kluk začal chodit do školy i rád. Paní je teď díky tomu spokojenější a nemusí si dělat starost. Také začala docházet na aktivitu Seznamte se s češtinou, aby byla dětem příkladem a také jí to pomáhá v každodenním životě.

H (39 let) - Byla nešťastná hlavně ze své dcery. Když přijeli do ČR, dcera se na maminku hodně fixovala a nedokázala bez ní dělat nic, bála se být sama, nechtěla si hrát s žádnými dětmi, byla pouze s maminkou. To H hodně trápilo. Postupem času se však holčička po malinkých krůčcích dokázala od maminky odloučit, ať už jen na 10 minut. Teď obě vypadají spokojeně, paní je šťastnější a dcera už komunikuje se všemi okolo ní.

T (36 let) – Zápasila se svými dcerami. Byli hodně uzavřené, často plakali, báli se ostatních dětí. Začali tedy docházet k nám do herny, kde se holky přestali alespoň trochu stranit a začali si s některými dětmi hrát. Paní to dělalo radost, že už nebyli takové smutné a nebáli se. T také začala docházet na aktivitu Seznamte se češtinou a její dcery také, díky tomu se potom dokázali přihlásit do školky a usnadňuje jim to každý den.

A (37 let) – Přišla, protože si myslela, že její syn má určité vady, také byla celá rodina ve stresu a otřesena válkou. Začala tedy s dětmi docházet do interkulturního klubu pro děti, aby se ona i děti adaptovali. Mezitím také docházela na aktivitu Seznamte se s češtinou, i s dětmi. Díky češtině, si paní mohla zařídit pro děti školku a ona mohla nastoupit do práce.

T (33 let) - Získané komunikační dovednosti ji pomohly při návštěvách u lékaře, kterého vyhledala spolu se svými syny. Češtinu uplatňuje při nákupu a návštěvách obchodních center.

M (30 let) - Získaná slovní zásoba je pro ni užitečná hlavně při jednání s třídní učitelkou na základní škole, kterou navštěvuje její starší dcera. Dokáže si samostatně vyřídit jednání na úřadech.

A (41 let) - Získané komunikační dovednosti uplatňuje při porozumění v českém jazyce při schůzkách na základní škole, kam chodí její mladší děti. Nabytou slovní zásobu využívá při jednání s trenérem dcery, která navštěvuje gymnastický kroužek. Zůstala v kontaktu s českou rodinou, u které bydlela po příchodu do České republiky na začátku ukrajinské krize.

M (30 let) - Komunikační dovednosti v českém jazyce jsou pro ni důležité při práci v lékárně, protože na Ukrajině pracovala v tomto oboru. Udělala si státní zkoušku z češtiny A1 a A2. Dovednosti z českého jazyka uplatňuje i při návštěvách dětských aktivit spolu se svojí malou dcerou a českými dětmi.

E (87 let) – Paní je krásný příklad toho, že na věku nezáleží. Do ČR přišla s nulovou znalostí češtiny, začala navštěvovat aktivitu Seznamte se s češtinou a dělá velké pokroky i ji to samotnou baví. Sama si vše vyjednává na úřadech a je velkou motivací ostatním klientům.

Aktivita Interkulturní klub pro dospělé

T (33 let) - Paní z Ukrajiny přišla na začátku ukrajinské krize s nulovou znalostí porozumění se svými dvěma syny. Od začátku měla potřebu se naučit česky, i když nevěděla, jak dlouho bude v České republice. Navštěvovala kurzy češtiny pro rodiče s dětmi, kde získala základní slovní zásobu, naučila se číst jednoduchý text v češtině. Později se přihlásila na akreditovaný kurz češtiny pro cizince, aby získala osvědčení rekvalifikačního kurzu ČJ modul M1. Velice aktivně se zapojuje a pomáhá na integračních aktivitách. Pomáhá nově příchozím s porozuměním a orientací ve městě, kde žije.

O (32 let) - O přišla do ČR na začátku ukrajinské krize s malým synem. Zjistila, že potřebuje porozumět českému jazyku, aby zde mohla žít a pracovat. Hned ze začátku se přihlásila do kurzu sociokulturní čj, aby lépe pochopila české prostředí, našla zaměstnání, zvládla péči o syna, o kterého se stará sama. Úspěšně dokončila rekvalifikační kurz ČJ pro cizince modul M1 a dále navštěvuje kurz sociokulturní čj pro pokročilé. Zvládnutí českého jazyka a zapojování se do aktivit jí pomohlo získat nové české přátele, se kterými sdílí radost ze sportování. Jezdí i mimo krajské město pořádat kurzy cvičení.

T (38 let) - Paní z Ukrajiny přišla v době ukrajinské krize s nulovou znalostí porozumění se svými dvěma syny. Spolu se syny se aktivně zapojuje do integračních aktivit. Chlapci zvládli velice dobře přechod do českého prostředí, do české školy. Paní T úspěšně dokončila rekvalifikační kurz ČJ pro cizince modul M1 a dále navštěvuje kurz sociokulturní čj pro pokročilé. Zvládnutí porozumění jí velice pomáhá nejen v pracovním prostředí, ale i při samostatném jednání na základní škole.

V (36 let) - Muž z Ukrajiny, který přišel v době ukrajinské krize se ihned zapojil do integračních aktivit, má veliký zájem naučit se český jazyk. Úspěšně dokončil rekvalifikační kurz ČJ pro cizince modul M1 a dále navštěvuje kurz sociokulturní čj pro pokročilé. Zvládnutí porozumění mu usnadnilo nacházet české přátele, pomáhat a pracovat v českém prostředí a svoje nabyté vědomosti a dovednosti v českém jazyce předávat dále.

M (31 let) Paní z Ukrajiny přišla v době ukrajinské krize s nulovou znalostí porozumění se svými dcerami. Spolu s nimi se aktivně zapojuje do integračních aktivit. Dívky zvládly velice dobře přechod do českého prostředí, do české školy a školky. Paní M úspěšně dokončila rekvalifikační kurz ČJ pro cizince modul M1. Zvládnutí porozumění jí velice pomáhá při samostatném jednání na základní škole, na úřadech. Oceňuje, že může pomoci dceři s domácí přípravou do školy a rozumí i písemné komunikaci s paní učitelkou.

Y (31 let) - Mladá žena z Ukrajiny společně s malou dcerou se začala zapojovat do integračních aktivit i přesto, že bydlí ve třicet kilometrů vzdáleném městě. Její návštěvy aktivit a sociokulturní čj jí velice, dle jejích slov, pomohly překonat počáteční neporozumění a nemožnost si vyřizovat samostatně běžné záležitosti na úřadech, tak jak byla ve své domovině zvyklá, protože nechce být odkázaná na pomoc druhým.

I (50 let) - Paní I je v ČR od začátku ukrajinské krize. Postupně začala vyhledávat integrační aktivity, aby získala znalost českého jazyka. Brzy začala pracovat jako asistentka v mateřské škole. Přesto, že nebydlí v krajském městě, není pro ni překážkou navštěvovat kurzy sociokulturní češtiny a s tím spojené aktivity. Úspěšně dokončila rekvalifikační kurz ČJ pro cizince modul M1 a dále navštěvuje sociokulturní čj pro pokročilé. Díky těmto aktivitám si získala české přátele nejen z řad svých spolupracovníků.

H (41 let) - Mladá maminka přijela do Česka v době ukrajinské krize, i když se dlouho bránila tomu, že opustí Ukrajinu. Paní je velice introvertní, dlouho jí trvá, než se s někým seznámí, než si někdo získá její důvěru, nemá ráda změny. Vzhledem k těmto překážkám se rozhodla tomu čelit a začala navštěvovat

integrační aktivity. V přijmutí změn postupuje pomalu, ale o to větší má radost, že díky zvládnutí počáteční slovní zásoby si dokáže dost věcí zařídit sama, například komunikaci na úřadě, u lékaře, kterého potřebuje často pro malou dceru.

A (29 let) - Paní A využívá integrační aktivity, protože chce co nejdříve pochopit české prostředí. Pravidelně navštěvuje kurzy sociokulturní češtiny a aktivně se učí. Je vděčná, že díky porozumění českému jazyku zvládá práci v českém kolektivu, kde si našla své přátele a postupně se osamostatňuje.

A (38 let) - Paní A přijela do ČR se svými třemi dětmi bez manžela, který bojoval na frontě než byl zraněn. Anna se potřebovala co nejrychleji zorientovat v českém prostředí, ve městě, kam se přistěhovala. Integrační aktivity jí pomohly v pochopení prostředí a socializaci dětí. Díky získání komunikačních dovedností se dokázala sama postarat o své děti v novém prostředí, získala práci, kde musí komunikovat česky.

Aktivita Rozumím spolužákům

O (9 let) – Přišel jen s maminkou do ČR hned na začátku války. Byl ve špatném psychickém stavu. Byl velmi nesoustředěný, skoro vždy bylo vidět, že je neodpočínutý a nevyspaný – sám to říkal, že nemůže v noci spát, že se bojí. Často mu bylo i fyzicky špatně, špatně dýchal, motal se, omdléval, byl pesimistický, smutný. To trvalo asi 3 měsíce. Věnovala jsem se mu individuálně, jak to nejvíce šlo. Netlačila jsem ho do žádných aktivit, hodně jsem ho uklidňovala, že je vše v pořádku. Hodně jsme si povídali o všem, co chtěl. Pak se jeho stav začal pomalu zlepšovat, začal důvěřovat lidem okolo sebe, zlepšila se mu nálada. Začal lépe a veseleji komunikovat s námi i se spolužáky, přestal být vyděšený. Dnes je z něj veselý, komunikující kluk, který se velmi dobře domluví česky a výborně zvládá učivo 3. ročníku základní školy.

V (12 let) – Jde u ní vidět velké zlepšení. Z počátku jí rodina slibovala, že jsou zde pouze na chvíli, a proto neměla příliš velkou motivaci na učení. Situace se však změnila a V se začala více zapojovat ve škole. Dnes již mluví pěkně česky v celých větách. Velký úspěch vidím i v tom, že čte české knihy, což ještě před rokem vůbec nepřipadalo v úvahu.

P (10 let) – Je veselá třeačka, která se dnes skvěle domluví česky a dobře se učí ve škole. Ze začátku měla problém s pozorností, byla roztěkaná, nesoustředěná. Nechápala, že musí dělat to, co zrovna paní učitelka chce po celé třídě, pořád si malovala. To bylo dáno hlavně tím, že nerozuměla pořádně česky. Díky individuálnímu přístupu se už zapojuje do všeho dění ve třídě, všemu rozumí.

D (12 let) - Je to velmi společenské děvče, a i přesto velmi těžce nesla přechod z prvního stupně na druhý, kde jí přibýlo více předmětů a zhoršil se jí prospěch. Situaci neulehčovala ani skutečnost, že stále nevěděla, zda bude v ČR zůstat, to se odráželo i na jejím postoji k osvojení českého jazyka a celkově k výuce ve škole. Společně s třídní učitelkou a její maminkou se nám podařilo D vysvětlit, že český jazyk se jí bude v životě hodit, i kdyby měla za rok odcestovat zpět na Ukrajinu. D postupně změnila svůj přístup ke škole, učitele již nepovažuje za nepřítel. Dále však musíme postupně budovat její sebedůvěru, jelikož se při neúspěchu často rozpláče a vše hned vzdává.

A (13 let) - Za dobu pobytu v ČR prošla velkou proměnou. Zpočátku zaujímal negativní postoj vůči škole i učitelům, byla velmi hlučná, afektovaná, neustále skákala do řeči. Postupem času se zklidnila, začala plnit zadané úkoly. Naši společnou výuku využívá především k pomoci s domácími úkoly, referáty a vysvětlením učiva z matematiky, která jí nejde. Nerada zpočátku mluvila o své rodině (má psychicky nemocného otce a sestru, kteří jsou na Ukrajině). Nyní již s důvěrou dokáže o svých obavách a pocitech mluvit.

D (13 let) - Má velkou oporu v rodině, pro kterou je vzdělání velmi důležité. Je velmi inteligentní, proto má problémy s hledáním kamarádů ve třídě. Několikrát jsme společně řešili, že se mu žáci vysmívají, uráží ho vzhledem k jeho ukrajinskému původu. Velmi ho to trápilo. Společně s třídní učitelkou jsme se snažily D pomoci s jeho začleněním do kolektivu. D zapracoval především na své komunikaci s dětmi ve třídě, kdy se naučil, že nemůže neomaleně každému říci nepříjemnou pravdu do očí, ale musí být také ohleduplný. Situace se postupně uklidnila, spolužáci si na jeho přítomnost ve třídě postupně zvykli. Společnou výuku využívá především k řešení problémů, co ho trápí, dále k pomoci s referáty a vysvětlením učiva z českého jazyka. D je velmi soutěživý, v roce 2023 se aktivně zapojil do celostátní soutěže Vícejazyčnost je bohatství, společně s dalšími dětmi se v listopadu zúčastnil slavnostního předávání cen v Evropském domě v Praze.

K (12 let) - Jednou mi přišla velice smutná. Po dotazu, co se jí stalo – proč je tak smutná mi uvedla, že nerozumí látce přírodopisu a píše další hodinu test. Po uklidnění jsem jí řekl, že s tím ještě určitě můžeme něco udělat. Danou látku jsem si společně přečetli a udělali zápisky na papír. K byla ráda, že jsme pro to společně něco mohli udělat. Velkou část slovíček z daného textu neznala. Ještě ten týden, když jsme se potkali mi s radostí na tváři děkovala, že z testu dostala za 3.

A (12 let) - Přechod z prvního stupně na druhý zvládl velmi dobře. Je také velmi inteligentní, oproti D spíše introvertní. Ve třídě i při výuce bývá často nepozorný, duchem nepřítomný. A chtěl zpočátku vše dělat sám, nerad přijímal pomoc. Postupně si zvykl, že naše společná výuka mu pomáhá. Nosí ke kontrole domácí úkoly a referáty, zda v nich nemá chyby, nechává si již vysvětlit nové učivo.

A (9 let) - Za rok ve škole udělala veliký pokrok. Zpočátku nechtěla vůbec spolupracovat, neměla žádné návyky. Maminka pro ni není autoritou, spíše jí ve všem ustupuje. Situaci neulehčovala ani babička, která chtěla být po dobu výuky s A ve třídě. Postupně jsme pracovali na osvojení základních pravidel chování ve škole, mezi dětmi i ve společnosti, jelikož si A dělala, co chtěla. Brala dětem i učitelce věci, protože se jí líbily, odcházela z lavice, kdy chtěla, když se jí nechtělo, nic nedělala. Nyní je viditelné zlepšení jejího chování, dokonce se zlepšila i ve čtení a psaní.

S (12 let) - Je to velmi snaživá, ale roztržitá dívka. V loňském roce měla velmi špatný prospěch, špatně si osvojovala český jazyk, nepřipravovala se na výuku. Neměla oporu v rodině, která vzdělání a plnění úkolů do školy neřešila. Zaměřili jsme se společně na upevnění návyků, že zadaný úkol si zapíše do deníčku, pravidelně bude kontrolovat zadání od učitelky na internetu. Společně jsme procházely nesplněné úkoly. S postupně zjistila, že je lepší vše udělat a napsat hned než to dopisovat ve volném čase. Zlepšil se jí i prospěch. Dokáže si říct o pomoc.

I (14 let) - Je to velmi šikovné, snaživé děvče. Ve škole se velmi dobře zadaptovala, má hodně kamarádek. Velmi se jí stýská po domově, dosud se s odchodem z Ukrajiny nevyrovнала. V letošním roce u ní došlo ke zhoršení prospěchu, často chodí do školy unavená a nepřipravená. Volný čas začala trávit se skupinou starších ukrajinských dětí, se kterými bývá venku dlouho do noci, to se odráží na její práci a fungování ve škole. I byly nabídnuty odpolední interkulturní klub, kde by mohla smysluplně trávit čas se svými vrstevníky. V rámci aktivity Rozumím spolužákům se zaměřujeme především na vysvětlení pojmů a učiva z přírodopisu, který je pro ni těžký a cítí se tak od ostatních spolužáků ostrčená.

I (14 let) - U něj také došlo ke zhoršení prospěchu, má hodně zameškaných hodin. Jeho otec neměl přehled o tom, jakým způsobem se omlouvají děti v české škole, tak toho I využil. Společně s jeho starší sestrou K, která navštěvuje interkulturní klub F-Point se nám podařilo I docházku vyřešit, jeho docházku do školy pravidelně kontroluje. V rámci aktivity Rozumím spolužákům se u I také zaměřujeme na podporu ve výuce přírodopisu. I má problém s pochopením obsahu textu při čtení, potřebuje často vysvětlovat jednotlivé pojmy.

Y (10 let) – Velmi upovídaný chlapec. Když poprvé dorazil do školy, byl takový nejistý, nicméně po velmi krátké chvíli do českého prostředí krásně zapadl. Má spoustu kamarádů. Dá se s ním velmi dobře domluvit. Společně pracujeme hlavně na výslovnosti, ve které dělá stále drobné chyby, avšak posun je u něho velmi vidět hodinu od hodiny. Gramatiku ve třídě zvládá, dá se říci, lépe než mnohé české děti.

I (9 let) – Když přišel do ČR, byl velmi temperamentní, nespolupracoval, nechtěl se učit. Bylo to tím, že nerozuměl česky, takže nevydržel jen tak sedět a učit se. Až se naučil více česky, začalo ho učení bavit, protože se mohl začít zapojovat do všech aktivit. Dnes velmi dobře komunikuje v češtině s námi, s učiteli i se spolužáky.

I (9 let) – Velmi bystrý kluk, s individuálním přístupem se velmi rychle naučil česky, velmi rychle rozuměl, pomáhal vysvětlovat i ostatním dětem. Je velmi inteligentní a bystrý. Je ve třetí třídě.

K (9 let) – Přišla s maminkou a babičkou, které jí se školou moc nepomáhaly, byla na to sama, takže odmítala používat češtinu, byla frustrovaná, že jí nikdo nerozumí, nechtěla komunikovat. Ve druhé třídě se naučila alespoň psát, to ji bavilo. Mluvit česky stále nechtěla, jen velmi málo. Mluvila jen s Ukrajinci. Na konci druhé třídy se vrátila zpět na Ukrajinu.

R (17 let) – Do České republiky přijel na začátku války na Ukrajině se svými rodiči a dvěma mladšími bratry. R díky intenzivní výuce českého jazyka začal rychle mluvit česky, rychle si osvojil slovní zásobu a mohl tak lépe komunikovat se spolužáky ve třídě. Jeho příchod do cizí země se stal tedy aspoň o něco jednodušším. R je nyní v deváté třídě a společné hodiny stále pokračují. Již probíráme gramatiku a R má aktivní zájem o všechno, co se týká českého jazyka. R se snažím motivovat, aby nepolevoval, protože ho čeká přestup na střední školu a chlapec chce být psychologem. Jeho další kroky tedy povedou na gymnázium. R se každý týden našeho setkávání posouvá velmi dopředu, je velmi bystrý a překonává svůj strach z přestupu na střední školu. Pravidelné setkávání R pomáhá se zvýšením sebevědomí. Již není prakticky vynecháván z žádných hodin výuky, je hodnocen stejně jako jeho spolužáci. R slovní zásoba je natolik dobrá, že je již prakticky úplně samostatný.

D (10 let) – Velice šikovný a snaživý kluk. Paní učitelka ho velmi chválí. Vždy má vše vzorně udělané. O český jazyk se zajímá a velmi dobře jej vnímá. Dokáže si logicky vysvětlit slova, kterým nerozumí, k čemu jsou příbuzná a hledá význam těchto slov. Spolupráce s ním je opravdu bezproblémová.

S (10 let) – Velmi komunikativní chlapec. Už od začátku měl velký cit na gramatiku i mluvu, a tak je jeho posun velice znát. Z celé své rodiny mluví nejlépe. Ve škole vše zvládá. Společně se učíme gramatiku, jako jeho vrstevníci ve třídě a nemá s tím prakticky problém. Vše velmi rychle chápe.

D (13 let) - D neměl ve třídě příliš mnoho kamarádů, kvůli svému odlišnému mateřskému jazyku. Díky tomu, že je snaživý, si jazyk čím dál tím více osvojuje a daří se mu se lépe začlenit mezi ostatní.

A (12 let) – Tichá slečna, příliš se neprojevuje. Stále se drží v kolektivu ukrajinských kamarádek, a proto je s ní práce trochu náročnější. Česky rozumí, ale její odpovědi jsou stále velmi strohé. Z mého pohledu je to ale dáno i její nesmělou povahou.

U (14let) - Byla ze začátku dost stydlivá a moc nemluvila. Postupně se ale seznámila s dalšími Ukrajinkami, s kterými byla v asistenci a díky tomu se rozmluvila, začala si osvojovat český jazyk a našla si nové kamarádky.

Aktivita Interkulturní klub pro děti

Y (13 let) – Na tuhle dívku si vzpomínám, když se u nás v F Pointu objevila poprvé. Bylo to takové nesmělé a vyplašené dítě. Navštěvovala dopolední kluby, zúčastnila se letních klubů. Postupně si nacházela kamarády a začala se více rozkoukávat. Dnes chodí na základní školu a skoro jí nepoznávám. Z té ustrašené holčičky je sebevědomá slečna, která dokáže krásně mluvit česky, zvládá gramatiku ve škole, našla si kamarády. Je si dnes svou mluvou již natolik jistá, že se nebojí mluvit, což je veliký posun.

A (13 let) – Dívka chodící do sedmé třídy. Díky české partě, ve které je začleněna, není prakticky poznat přízvuk, a tedy ani to, že by byla v naší zemi cizinkou. V klubech dokáže mluvit prakticky na jakékoli téma (samozřejmě s mírnými chybami – jako např. skloňování, což společně pilujeme). Je u ní znát velký posun.

A (15 let) – Během klubů získala hodně českých kamarádů, a to jí pomáhá posouvat se v českém jazyce. Ve třídě patří k premiantům. Má snahu se učit, zajímá se o české prostředí. Přestože chodí do sedmé třídy, už teď ví, že by ráda studovala gymnázium a později by si přála stát se veterinářkou. Společně se snažíme zlepšit, a ještě více rozvinout její jazykové znalosti, aby se její sen mohl jednou stát skutečností.

M (8 let) - Ráda maluje. V rámci interkulturního klubu se účastnila soutěží v malování, kde několikrát obsadila první příčky a s velkým úspěchem se zapojila i do celostátní soutěže Vícejazyčnost je bohatství.

Y (9 let) – Y se v interkulturním klubu naučil minulý rok číst, začal chodit do Ukrajinské knihovny (realizována F POINTem), kde si půjčoval knížky. Později začal chodit i do české knihovny, což mu pomáhá v dalším osvojování českého jazyka a také zná nyní spoustu českých pohádek.

M (41 let) - Byla nešťastná ze svého syna. V mateřské školce, kam syna dala, jí řekli, že její syn má vadu řeči. Ze školky tedy odešli. Paní byla unavená a nevěděla co dělat. Nastoupili k nám na aktivitu interkulturní klub pro děti a tady jsme jí poradili, že má jít za specialistou-logopedem. Stále se synem na řeči pracujeme a paní je spokojenější.

J (5 let) – Byl na začátku hodně uzavřený, moc nemluvil a nechtěl si moc hrát s dětmi, také byl fixovaný na svoji maminku. Postupem času si s ostatními dětmi začal hrát a komunikovat, ale když měl ostatním půjčit společnou hračku, tak se rozplakal nebo byl na druhé dítě hrubý. Také začal komunikovat i s námi pracovníky, nebojí se na cokoli zeptat, nebo o něco poprosit. Pokročil také v českém jazyce a nebojí se ho používat.

Y (4 roky) – Poprvé se bála jak nás, tak dětí. Často si hrála pouze se svojí sestrou S a bránily si hračky se kterými si hráli. Dlouho jí trvalo, aby se rozkoukala a začala si hrát s ostatními a komunikovat. Teď si ráda hraje s každým a ráda se o všechny stará. V českém jazyce velice rychle postupuje a je moc šikovná. Má zájem o aktivity, které pro děti připravuji a je velice pečlivá.

V (4 roky) – Se všeho hodně bála, nechtěla mluvit s dětmi ani s dospělými. Byla hodně fixovaná na maminku a ostatní rodinné příslušníky, kteří s ní do herny docházeli, také často plakala. Postupem času si udělala v herně kamarády a hrála si s nimi, ovšem pořád se bála ostatních a hlavně dospělých. Maminka ji přihlásila na český jazyk a také do školky. Díky tomu se už tolik také nebojí, je šikovná a už ví, že se bát ničeho nemusí.

M (3 roky) – Začal docházet na dopolední interkulturní kluby se svojí sestrou M. Neměl problém komunikovat s dětmi ani s dospělými, ale co nechápal byli pravidla, které byli nastavené v herně. Nechtěl uklízet, bil ostatní děti, zkrátka dělal to, co neměl. Postupem času se pravidlům naučil a některé věci chápe více. V českém jazyce je M také šikovný, ale slova zatím pouze opakuje, sám je nepoužívá.